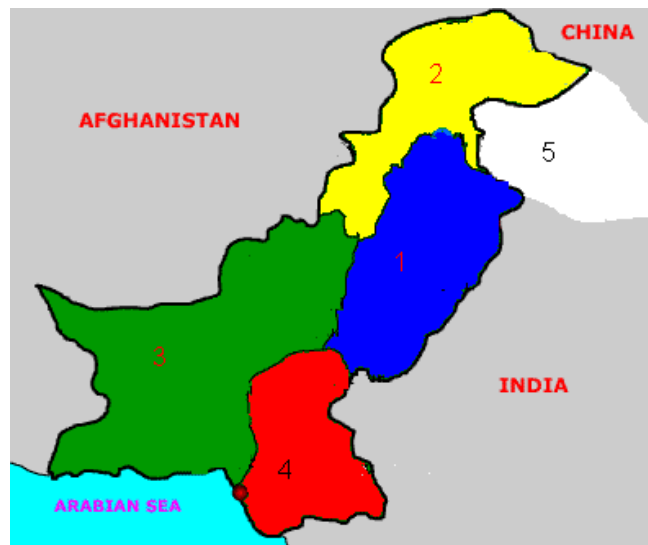

IX/F Sindh tartomány

Az Indus alsó folyószakaszát felölelő Sindh tartományba a következő tartomány (a térképen piros színnel). Ismert, hogy e tartományban található az Indus Völgyi Civilizáció legismertebb települése Mohendzso Daro, illetve a település helyén található rommező. Ez régészeti feltárási körzet. Mohendzso Daróhoz közel fekszik Kot Diji, ahonnan szintén számos régészeti lelet látott napvilágot. Mindezek az Indus Völgyi Civilizáció nagyságát, jó ízlést bizonyítanak, terrakotta szobrok, kultikus edények formájában.

Karachi a legnépesebb pakisztáni várost, tartományi székhely. Hyderabad, Sukkur Sehwan a tartomány további nevezetesebb települései.

/93. fotó:/

Sindh a négy pakisztáni alap-tartomány egyike, területileg a 3. legnagyobb, 140. 915 km²-es területe mintegy másfél Magyarországnak felel meg.

579 kilométer az észak-déli, míg 218 kilométer a kelet-nyugati maximális kiterjedése.

A szomszédos régiók: Beludzsisztán nyugat-északnyugaton, Punjab északon, az indiai Rajasztan keleten, délen, délnyugaton pedig az Arab tenger, illetve Gujarat indiai tartomány délkeletről határolja.

A tartomány a sindhik, muhajirok, valamint más kisebb népcsoportok hazája. Fő nyelvek: sindhi és az urdu.

Szanszkritül Sindhu-nak nevezték a tartományt, ami leginkább óceánra fordítható.

Sindh keleti részébe a Thar sivatag nyúlik bele, nyugatról a Kirthar hegység, délről az Arab tenger határolja a tartományt.

Sindh tartomány közepén termékeny síkság található, s keresztülfolylík a síkságon az Indus.

A folyó pusztító áradásai sok tragédiát okoztak még a közelmúltban is, ma már a gátrendszer, víztárolók, tározók jórészt biztonságot teremtettek árvizek esetére.

Karachi 1936-ban lett tartományi főváros, tradicionálisan Hyderabad, korábban Thatto töltötte be ezt a szerepet.

Jelentősebb tartományi városok, települések: Sukkur, Mirpurkhas, Larkana, Shaddadpur, Nawabshah, Shikarpur és Khairpur.

A tartomány népességét több mint 35 millió főre becsülik.

Sindh éghajlata szubtrópusi, a nyár rendkívül forró, 45C° fölé is kúszhat a hőmérő higanyszála. A májustól-augusztusig terjedő hónapok a legmelegebbek. A tél viszonylag hideg, mértek már 2C°-ot, december-január hónapokban.

Ahhoz, hogy az itt élők havat lássanak, az északabbra levő magas hegyekig kellene elutazniuk. Eső főleg július-augusztus hónapokban esik.

A délnyugati monszun hatása februártól- szeptemberig tart, míg a hűvösebb északi szél főleg a téli hónapokban jellemző. Sindh két monszunöv között fekszik. A délnyugati monszun az Indiai óceán felől érkezik, míg az északkeleti, vagy visszavonuló monszunt a Himalája hegyei térítik el útjából.

Az Indus áradása a Himalája tavaszi és nyári hóolvadásához kapcsolódik. Az Induson épített védő és dűzzasztógátak befolyásolták a természetes folyamatokat.

Éghajlat alapján Sindh három részre osztható:

1. Felső Vidék, vagy Siro, központja Jacobabad.
2. Középső rész, vagy Wicholó, központja Hyderabad, s végül:
3. Alsó Vidék, vagy Lar, Karachi központtal.

A tartományban a valaha mért legmagasabb hőmérséklet 53C°, ezt 1919-ben mérték.

Demográfia és társadalom

Napjainkra a tartomány népessége 40 - 42 millió főre taksálható. Az 1998-as hivatalos népszámlálás 30 millió 439 ezer főt jelzett. A tartomány népességének több mint a fele város lakó, s a nagyobbak közé tartozik, - a már említett – Karachi, Hyderabad, Sukkur, Larkana, Sehwan.

A népesség zöme érti és beszéli a sindhi-t és az urdut.

Sindh városai általában multikulturális központok.

A tartomány népessége túlnyomórészt szunnita muszlim, de a síita vallási kisebbség is jelen van a tartományban. Sindh nagyszámú pakisztáni hindu otthona is, közel másfél millió fő tartozik a hinduk táborába.

Kisebbségi csoportok, párszik, zoroasztriánusok, ahmadik, vagy ahmadisok, valamint pár száz zsidó található még a tartományban.

Történelem

Sindhu volt az Indus eredeti neve, a „desh” pedig országnak, vagy területnek felelt meg.

Az első városi települések Krisztus előtt 7000-re nyúlnak vissza. Állandó települések Mehrgarh-nál, vagy túl Sindh-ig nyúltak. Az őslakók nyelve munda volt.

A dravidák törtek be az iráni síkságról kb. Krisztus előtt 4000 körül, s letelepedtek az Indus Völgyében. A dravida kultúra évszázadokon keresztül virágzott.

Az Indus Völgyi Civilizáció kortársa és riválisa az ősi folyami kultúráknak, mint Egyiptom és Mezopotámia.

Árvizek, belső konfliktusok együttesével magyarázható az Indus völgyi városok hanyatlása.

Az indo-árják áramlottak be, s megalapították a Védikus Civilizációt a Sarasvati félsziget és a Gangesz folyók közötti térségben, kb. i. e. 1500-ban, ami szintén befolyásolta az Indus Völgyi Civilizációt.

Az árjától datálható a kaszt-rendszer meghonosodása, ezzel a bennszülött törzseket rabszolgává tették, míg az árja behatolók státusza feljebb emelkedett.

Krisztus előtt a 6. században Sindh-et a Perzsa Akhaimenida Birodalom hódította meg, perzsa satrápiát szerveztek a tartományból.

Nagy Sándor, majd görög fennhatóság következett, amelyet rövid Szeleukida időszak is árnyalt.

I. e. 305-ben Chandragupta vezette Maurya Birodalom része lett Sindh is. Asoka uralkodása Sindhben is a buddhizmus térhódítását eredményezte. A Kushan Birodalom i. szerint az első századtól toleráns volt a helyi, buddhista vallással szemben.

711 a muszlim arabok megérkezésének, bejövetelének éve, Sindhben is.

Muhammad bin Qasim vezette arab seregek által meghódított Sindh az Omajjád Kalifátus legkeletibb részének tekinthető.

A kulturák összemosódása eredményezte a mai modern pakisztáni Sindh tartományt.

1524-től datálható nagymogul uralom, mintegy 200 évig állt fenn. A muszlim szúfik sarkalatos szerepet töltek be több millió ember térítésében.

1747-től Sindh az afgán Durrani Császárság befolyása alá került, vazallusi státuszban.

1783-tól a balucsi Talpur dinasztia uralma vette kezdetét. A britek 1843-ra hódították meg a tartományt, Brit India Bombayi elnökségének lett része, közel 1 évszázadig.

1947-ben a sindhi lakosság Pakisztánhoz való csatlakozás mellett döntött. A művelt hindu elit nagy része távozott a tartományból.

A hagyományos sindhi családok jelentős befolyással bírtak a pakisztáni politikai közéletben, ezek közül külön kiemelném a Bhuttó dinasztit.

Sindh a pakisztáni gazdaság fő támpillére tekinthető, hisz a nemzeti bevétel közel 70 %-át produkálja. Sindh erősen diverzifikált gazdasággal rendelkezik. Nemcsak a nehéziparnak, hanem a pénzügyi világnak is fontos bázisa a legnagyobb pakisztáni város, Karachi.

Az informatikai szektornak szintén Karachi a székhelye.

A tartomány gazdag irodalmi, zenei, kulturális életet él. A sindhi művészek kitűntek a fazekasság, kerámia-mesterségben, üveg és csempe díszítésben, lakk-készítésben, szőnyeg – szövésben,

Növény és állatvilág

A száraz tartományból természetesen kilóg az öntözés alatt álló Indus Völgy. Mangó, datolyapálma, újabban banán, guava, narancs a tipikus gyümölcsök. Itt azonban, - öntözést is feltételezve – gyakorlatilag minden megterem. Alsó Sindh régióiban, tavakban vízi liliomok nőnek, a partvidéken mangrove-mocsarak is vannak.

Az állatvilág tartományi képviselői közül, a nyugati sziklásabb tájakon a sindhi ibex, vadjuhok, fekete medvék említhetők, s – nagyon ritkán – leopárd is.

A pírang /tigrismacska/ a keletibb, sivatagosabb régiókban él. Sajnos, erősen veszélyeztetett, kihalófélben levő faj.

Szarvasok, csíkos hiéna, sakál, róka, tarajos sül, szürke mongúz, sündisznó, sindhi pekari, karakál egészíti ki Sindh palettáját.

Számos gyík és hüllő él itt, viperák, a kígyók legveszélyesebb helyi képviselőiként.

Ritkán, de krokodil is előfordul az Indus holtágaiban, deltájában.

A halak mellett delfinek, számos rája-faj is megfordul Sindh tengerparti vizeiben.

Vannak olyan tengeri halfajták, melyek az Indusba úsznak fel, ikráikat lerakni.

Karachi városa, illetve a tartomány oktatási színvonala magasabb a pakisztáni átlagnál. /legalábbis a közvélemény szerint/. Karachiban számos egyetem, főiskola működik. /Pl. Agha Khan Egyetem, Sindh Egyetem, Egészségügyi, Számítástechnikai fakultások, Latif Egyetem stb./

A legtöbb pakisztáni vezető, prominens személyiség, Mohammad Ali Jinnah-tól Ali Bhuttóig, Perwez Musharaffig Sindh tartományban /leginkább Karachiban/ végezték felsőfokú tanulmányaikat, s ez a tény is növelte a tartományi képzés presztizsét, imázsát.

A tartományban rengeteg emléke van az iszlám építészetnek.

Nagyon szépek a vidék mauzóleumai, pl. Lal Sahbaz Qalander XIII. századi szúfi szent mauzóleuma Sehwanban.

A tisztelet és a méretek okán turista utamat a tartományi fővárosban, Karachiban szeretném kezdeni!

Karachi

Sindh tartomány fővárosa Pakisztán legnagyobb és legnépesebb városa. Népszámszámát a szakértők 15 millió före becsülik manapság, bár, - mint erre már többször utaltam, a becslés vitatható, szubjektívnek tünik. /A hivatalosan regisztrált városlakók mellett hatalmas nyomornegyedek éktelenkednek Karachi több körzetében, nehezítve a hivatalos népszámszám meghatározását./ A magas népszaporulat ismeretében, és a migráció következtében elfogadhatónak tünik a kalkulált érték. Az ország több mint 60 olyan településsel bir, amelyek lélekszáma meghaladja a 100 ezer főt.

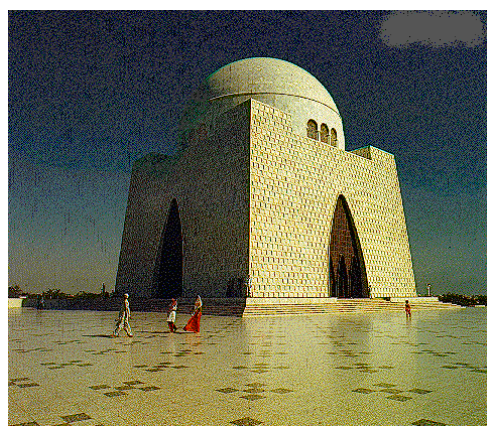
A város a Ráktérítőhöz közel, az Arab tenger partján fekszik. Kozmopolita város, s mint ilyen nagy utat tett meg egy XVIII. századi halászfalu státuszától, a mai modern metropoliszig. Az ipar és a kereskedelem pakisztáni vezető városa, a régi és az új értékek klasszikus keverékeként, - csodálatos turista-célpont.

A város nemzetközi repülőtere a világ más részeivel köti össze a metropoliszt. Karachit gyakorta nevezik Pakisztán kapujának. Sajátos hangulata van az óvárosnak, íz és illat-felhőkkel, a keskeny, kanyargó utcák, sikátorok élettel telve lüktetnek.

A kézművesek az utcán dolgoznak, az egész városnak keleti misztikuma, varázsa van.

Felkereshetők az izgalmas piacok, bazárok Karachiban, a maguk keleties hangulatával, kinos nyugalmaival, miközben a legmodernebb elektronikai boltok szintén itt kínálják portékáikat. A legtöbb, Karachiba érkező turista felfedező körútját a Quaid-e-Azam mauzóleum felkeresésével kezdi. Ezt az emlékművet Pakisztán alapítójának, a Nemzet Vezetőjének, Mohammad Ali Jinnah-nak szentelték. Ez a sírhely, Karachi szíve.

/94. fotók: Ali Jinnah síremlékéről esti, illetve nappali világításban/

A Tooba Mecset fehér márványból készült, azt az érzést kelti az emberben, hogy építészeti stílusok találkozási helye Karachi. A mecset dómja a legnagyobbak közé tartozik a Világon.

/95. fotó: Tooba mecset Karachiban/

A központi kupola alatt egyszerre több mint 5000 ember tud egyszerre imádkozni.

A Wazir palota egy további csodálatos látnivaló Karachiban, amit feltétlenül meg kell nézni! A vallásos keresztény templomok közül Karachiban a Szent András templom, és a Szentháromság Katedrális látható.

Az állatkert is népszerű célállomás a kikötővárosban.

Karachi számos vízisport-lehetőséggel, stranddal bír, tengerparti kikötőváros szerepe okán. A legismertebb a Clifton Beach és a Manora sziget. Manora szigetnél még fellelhető az ősi kikötő Debul romjai.

/96. fotók: Clifton Beach Karachi/

Karachi látképét, sziluettjét befolyásolja a Habib Bank égbeszökő toronyépülete.

Mohammad Ali Jinnah Karachiban született. Szülőháza ma a látogatók egyfajta zarándokhelye.

/97. fotó: Jinnah ház Karachiban/

A fővárosnak számos gondozott parkja van, ezek közül megemlíteném a Burns Gardent, Csodálatos cserjékkel-virágokkal, a muszlim/arab/perzsa kertépítés megannyi csodájával. Szökőkút, egzotikus pavilonok, meseszép virágok az édenkert utánzatával.

Hasonlóan zöldövezetben, - parkban – fekszik a Liaquat Hall, ami a gyarmati időben városháza volt. Koncertek, szociális rendezvények színhelye ez a velencei gótikus stílusban készült épület, amely ma a Liaquat nevű városi könyvtárnak ad otthont, a földszinten.

Az emeleten egy művészeti galéria található.

Pakisztán egyik híres képzőművészéről, - Sadequain – van szó, a galérián állandó kiállítás látható a művész munkásságából. Sadequain élete utolsó éveiben freskó-készítéssel kísérletezett, e galéria mennyezetét az ő freskói díszítik.

Sajnos, már nem élhette meg, hogy freskói a nagyközönség/nyilvánosság elé kerülhessenek! A város sok híres, tehetséges kézművessel bír, akik manufakturális módon, kézzel készített relikviákat árulnak. Karachi az attrakciók széles skáláját kínálja. Sétát tehetünk a tengerparton, mélytengeri búvárkodásra, hajózáásra, golfozásra nyílik lehetőség.

A turisták körében rendkívül népszerűek a lovaglási lehetőségek. Gyönyörű arab telivérek, illetve kevésbé egyenes vérvonalú társaik biztosítanak kikapcsolódási, tereplovaglási lehetőségeket a turistáknak.

Éttermei gondoskodnak arról, hogy a pakisztáni⁺/Igazából pakisztáni konyha nincs, vagy maximum 6 évtizedes múltra hivatkozhat. Területén a perzsa, illetve indiai konyhaművészet lenyomata érződik, kebab-féle rostos süttekkel, illetve szószokba mártogatott lepény-kenyér csípős-fűszeres mártásokkal./ és nyugati konyhaművészet széles skáláját kínálják.

Piacai és bazárjai izgalmas vásárlási lehetőségeket kínálnak a helyi autentikus kézműves termékektől a különleges, kézi csomózású szőnyegekig, kelmékig, miközben a modern világ high tech-jei is megtalálhatók Karachi bazárjaiban.

Karachi mintegy két évszázad alatt kis halászfaluból /Karachi-jo-Goth volt a neve/ nagyvárossá, világvárossá nőtte ki magát, s Pakisztánban az ipar és kereskedelem központjává vált. 1947-ben, a függetlenné váláskor Pakisztán fővárosává választották, /1958-ig/ ami tovább fokozta jelentőségét. Bár a parlamenti üléseket előbb Rawalpindiben, jelenleg Islamabadban tartják, Karachi továbbra is ipari, kereskedelmi, pénzügyi központ maradt. A Quaid-Ali mauzóleum közelében található Ali Jinnah nővérének, Montama Fatima Jinnah-nak a sírja is. Karachiban rengeteg látnivaló van, amit szinte felsorolni is nehéz.

/98. fotó: Karachi National Stadium – Nemzeti Stadion/

/99. fotó: St. Patrick Keresztény templom Karachi/

Karachiból kimozdulva – bármilyen irányba – a mecsetek, romok gazdag arzenálját kínálja a vidék. Előtte szeretném megemlíteni, hogy Pakisztán Nemzeti Múzeuma Karachiban látható. /alátámasztván a néhány sorral feljebb említetteket, a vezető gazdasági, politikai, kulturális szerepről!/. A múzeum, dr. Ziauddin Ahmedről elnevezett úton található, Pakisztán ősi örökségéből tartalmaz fontos kollekciót.

Jól elrendezett galériák mutatják be az Indus Völgyi Civilizáció relikviáit, a Gandhara Kultúra lenyomatát viselő szobrokat, az iszlám miniatúra-festészet ősi relikviáit, valamint Pakisztán politikai útjáról szóló kéziratokat, dokumentumokat. A múzeum érdekes néprajzi állandó kiállítással is rendelkezik.

A Hub folyón, Karachitól északra létesült a Hub gát, közel a tartományi határhoz. Nagy mennyiségű öntözővíz tárolására van lehetőség. Öntözővízhez jut innen Las Bela régió

Beludzsisztánban, s jut víz Karachiba is. A felduzzasztott tó speciális halfajták számára is élőhelyet biztosít.

Karachitól északra, 16 kilométerre található Szent Magho kegyhelye, relikviái egy sziklára épített mecsetben találhatók. Több legenda kering a környéken a szentről, szokásairól.

Az egyik szerint, a szent együtt élt egy krokodillal egy sekély medencében, itt a közelben.

A legendának köszönhetően, /vagy nem!/ a krokodilokat tisztelet övezi a környéken.

Sajnos, a vadászat következtében számuk ijesztően megcsappant.

A szent rajongott a krokodilokért, gyakran etette őket szent hússal, szakrális rituáléval.

Egyszóval, Pir Magho a krokodilok nagy barátja volt!

Azt hirdette, hogy a krokodil-etenésért cserébe Sindh tartomány, bugyogó vizű forrásokat kap Allahtól, melyek a hegyekből, sziklából törnek elő. Allah datolya pálmákkal ajándékozta meg az embereket, életüket, élelmezésüket megkönnyítendő.

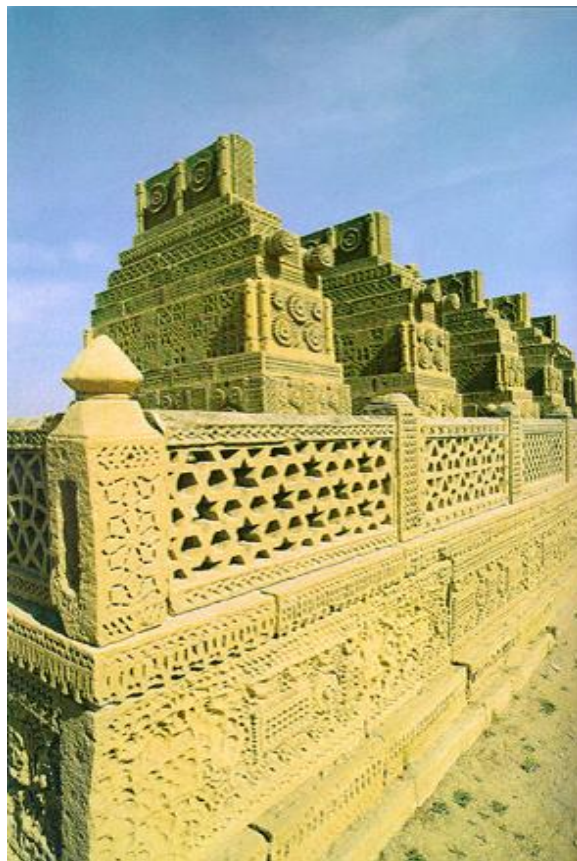
A szent azt is vallotta, hogy e helyen szeretne lakni legalább 150 éves koráig egy barlangban, abban, ahol már közel 40 éve élt. Jámborságában, semmilyen nagytorő vágya nem volt, csak az, hogy zavartalanul terjeszthesse az iszlám üzenetét, az emberek között!

Szavai alapján nem véletlen, hogy szerették, s – halála után is – megemlékeztek példás életéről, életének színteréről.

Karachitól 27-28 kilométerre, keletre a Nemzeti Autópályán /főúton/ érhető el Chukundi. Chukundi a XVI.-XVIII. század között létesült sírkomplexum.

A sírokon levő homokkövek bonyolult domborműveket tartalmaznak, bonyolult mintázattal készültek. A női síremlékeken ékszerkompozíciók, nyaklánc, fülbevaló motívumok, míg a férfiakén lovas motívumok, virágok, absztrakt minták láthatók. Balucsi és burphat uralkodóknak készült. Meseszép vonalaikkal a dél-indiai hindu templomok ízét kelti.

/100. fotó: Chukundi síremlék/

Bambore, /Bhanboro/ mintegy 60 kilométerre, keletre fekszik Karachitól, az Indus partján, Thatta közelében. Régészeti rommezejéről azt hitték sokáig, hogy az ősi kikötőváros Debul része, amely a 8. századtól virágzott.

Az arab hódító, Mohammad bin Quasim Debulból indult Dél Ázsiai ellen, itt szállt partra először, 712-ben. Heves ütközetet vívott /és nyert!/ az éppen uralkodó király seregei ellen, így az arabok megkezdhették terjeszkedésüket.

A település folklórja messze földön híres, régészeti ásatásaiban nemzetközi csoportok működnek közre, illetve finanszírozzák az ásatásokat.

Ha már Kelet felé, az Indus alsó folyása felé mozdulunk el Karachiból, feltétlenül érintenünk kell az Indus közelében fekvő ősi várost, Thatta-t is. /Nem azonos a Punjabban említett Thatta Khedona nevű településsel!/ 98 kilométerre Karachitól.

Egyesek „Kelet Eldorádója”-ként említették. Ez a forgalmas folyami kikötő az Indus közelében található, s a muszlim építészet fontos ereklyéi találhatók itt.

Bár, a múlt maradványai viszonylag új keletűek, mindössze a XVI.-XVII. századig nyúlnak vissza, Thatta történelme közel 2 ezer évvel korábbról datálódik.

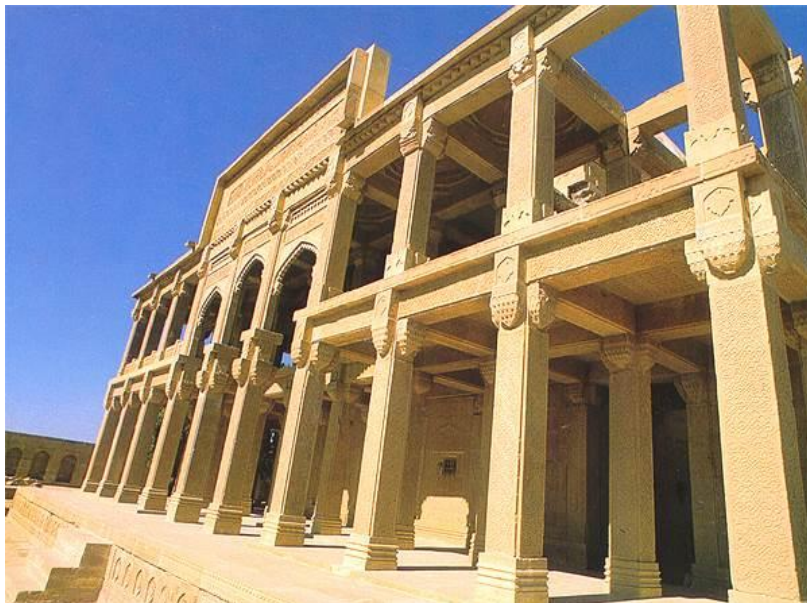
A palotákat, a gyönyörű házakat mára por lepte, a síremlékek, mauzóleumok és mecsetek emlékeztetnek a dicső időkre.

Szél tornyokat építettek a nyári hőség enyhítésére már a korai középkortól, s ezek praktikus klíma berendezéseként funkcionálnak ma is. Ilyen ötletes sivatagi/sivatag közeli találmányok Iránban is ismertek, a szél tornyok ottani neve: badgir.

Thatta legismertebb attrakciója Jahan sah mecsete Dzsáhán /nagymogul uralkodó/, a muszlim építőművészet reprezentánsa, 1647-ben épült.

A leggondosabban készített műemléknek tekinthető a szubkontinensen. 93 dómja, /kupolája/ akkusztikus szempontokat szem előtt tartva tudatosan úgy készült, hogy az imám hangja a mecset minden részében hallható legyen.

/101. fotó: Thatta, Jahan sah mauzóleuma, mecsete/

/102. fotó: Thatta sírt díszítő kő/

Karachi közelében megemlítenék az Indus deltavidékéhez kapcsolódó tavakat: pl. a Haleji /Háledzsi/tavat, 86 kilométerre Karachitól, valamint a Keenjar /Kinjár/ tavat 115 kilométerre Karachitól, amelyek számottevő vándormadár-kolóniát vonultatnak fel. Az utóbbi tóparti moteljében szállás-lehetőség is adott.

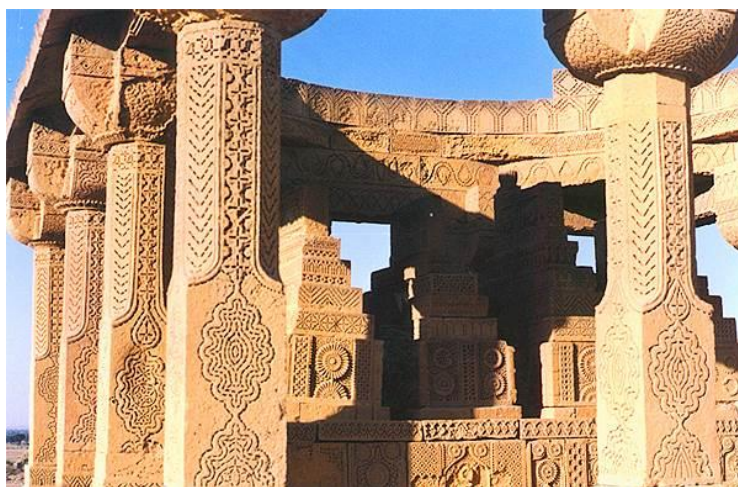
Különösen télen, a vándormadarak egzotikus képviselői, mint pl. a szibériai daru ezerszámra lepik el a tavat. /E látvány paradicsomi kép az ornitológusoknak, s a – látványon túl – lehetőséget nyújt tudományos kísérletekre, gyűrűzésre, megfigyelésekre!/
A Makli hegy Thatta közelében a világ legnagyobb temetője. /nekropolisza/. Több mint 1 millió sírt tartalmaz e 15 és fél négyzetkilométerre kiterjedő temető.

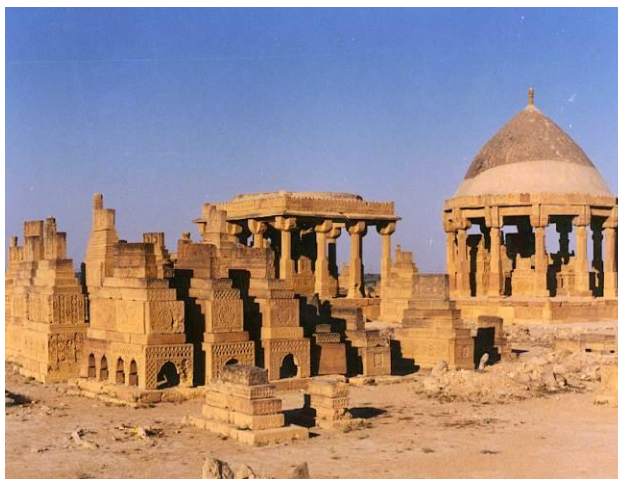
Itt alusszák örök álmukat szentek királyok-királynők, filozófiai iskolák megteremtői, egy régmúlt kor katonái, - a kultúra és tanítás híres korszakából.

Makli sírkövei és mauzóleumai mestermunkái a kőfaragásnak, a kő-megmunkálásnak.

Reprezentálják a csodát, különböző dinasztiákat, korokat átfogva, a XIV. századtól, a XVIII. század végéig.

/103./a,b,c fotók: Makli temetője, kőoszlopai/

Az Indus mentén felfelé haladva még két jelentősebb települést szeretnék felkeresni a tartományban: Hyderabadot, valamint Sukkurt, Középső Sindhben!
Sindh tartomány azonban rendkívül gazdag emberi alkotásokban, mecsetekben, palotákban, Ahogy az alábbi fotón is látható. Az Indus partján fekvő Sehwan példáján.

/103/d fotó: Sehwan/

Akbar foglalta el az Indus jobb partján álló várost, még a nagymogul korban.
A város igazi ékét Lal Sahbaz Qalandar, XIII. századi muszlim szúfi szent mauzóleuma, aranyozott kupolájú mecsete képezi.
Qalandar a különböző vallások, irányzatok közötti békét, közeledést hirdette, s próféciai ma is időszerűek. Sehwan mintegy 380 kilométerre található Karachitól.

Az Indus mentén északra haladva, Hyderabad és Sukkur között található az ősi Indus Völgyi Civilizáció legismertebb települése Mohendzso Daro, illetve a tőle nem messze levő, -az Indus túlsó partján található - Kot Diji. Utóbbihoz vár, ill. várrom is tartozik.
Mohendzso Daro legkönnyebben Larkana településtől közelíthető meg.

És akkor, sort kerítenék utazásomra Középső Sindh fővárosába, Hyderabadba, turisztikai érdekességeket, emlékeket kutatva!

Hyderabad /Természetesen, a pakisztáni városról, annak turisztikai nevezetességeiről szeretnék írni! Ezt azért szükséges hangoztatnom, mert ugyanilyen nevű indiai város is létezik

a félsziget közepén, s talán népességszám tekintetében bőven felülmúlja pakisztáni névrokonát./

Karachiból a főút – Hyderabad felé – először keletre Thattáig vezet, mintegy 60 kilométernyire, majd az Indus keleti partján, - a folyóval gyakorlatilag párhuzamosan – halad a főút észak felé, Sindh közepe irányába. Thattától még kb. 75 kilométer az út Hyderabadig.

A közvetlen ún. Nemzeti Törzsúton is 130-135 kilométer a két város távolsága.

Hyderabad ma több fantázia névre hallgató pakisztáni város. Ismerik, mint a „parfümök városát”, ami arra a történelmi tényre vezethető vissza, hogy a XVII.-XVIII. században útjait, utcáit parfümmel mosták fel. S a parfümről óhatatlanul Franciaország, illetve fővárosa Párizs a képzettársítás. Természetesen a város rászolgált „India Párizsa” megtisztelő címre is, harmadik titulusa a „dombok városa” /ez utóbbit, talán már magyaráznom sem kell!/
Számunkra az a fontos, hogy a várost 1768-ban a Kalhoro Dinasztia kimagasló alakja, Mian Gulam Kalhoro sah alapította. Hivatalosan Neroon Kot volt a neve, s -az is hivatalos – hogy Sindh tartomány fővárosának tekinti magát. /Ez már csak a múltra igaz, ma Karachi a tartomány fővárosa./

Hyderabad forró, nedves város az ország déli részén, lakosságát napjainkra 1,8 - 2 millió főre becsülik. A város az Indus bal partján terül el.

A várost alapító Mian Gulam Shah Kalhoro annyira szerette ezt a várost, hogy a várost övező három hegy egyikére egy pompás erődöt építtetett, az emberek megóvása céljából.

Az erődöt, vagy várat Kaccha Qila, vagy Pacco Qilának nevezik, ami Erős Erődre fordítható.

A vár – természetesen – magán viseli az akkor még létező nagymogul várépítés, díszítés formajegyeit, s perzsa méhkas alakú áttöréseket is tartalmaz, illetve a középső kupola is tartalmaz, vagy mutat perzsa stílus-hatást. A vár meghatározó a mai városképre, s nevezetesség még a Kereskedő torony, valamint a Shahi bazár a városban.

/104. fotó: Kaccha Qila Hyderabadban/

Kalhoro halála után, a Talpur Dinasztia mintegy kétszáz éves uralma kezdődött Hyderabadban.

A britek – a XIX. század közepétől – léptek a Talpur Dinasztia helyébe.

Lebontották az ódon épületek jó részét Hyderabadban, hogy raktáraikat, gyarmati hadseregüket el tudják szállásolni. Hyderabad a brit érából elvesztette korábbi ragyogását, dicsőségét, s nem csupán azért, mert az utakat már nem locsolták fel parfümmel.

1857-ben, az indiai függetlenségi háború veretes éveiben a britek ezredeiknek, muníciójuknak jó részét Hyderabad városában tartották.

Hyderabad Sindh tartomány második legnépesebb városa, míg a pakisztáni városok népességi rangsorában a 8. helyen áll.

Az ország két főútvonala, az Indus Főútvonal, és a Nemzeti Főútvonal egyaránt találkozik Hyderabadnál. /alátámasztva a város stratégiai fekvését, fontosságát!/
Hyderabadot számos falu övezi 7-8 kilométeres sugarú körben. Ilyen pl: Kotri, Hattri, Jamshoro, Hustru stb./

A város számos egyetemnek, pl. Mehran, Sindh, Liaquat stb. ad otthont./

Valójában, az egyetemi városrész 15 kilométerre van Hyababadtól, de az egyetemi intézményeket a város szerves részének tekintik.

A várostól 90 kilométerre északra található a Ranikot vár, a Világ egyik legnagyobb kővára. 10 méter széles falakkal 29 kilométer hosszúságban, hasonlóan a kínai Nagy Falhoz. Kotri, Sanu nevű kisvárosoktól tevegelési, jeep-szafari-lehetőség van a Várhoz.

/105. fotó: Szindhi népi muzsikus/

Sindh központjából, az úgynevezett Wicholóból az Indus mentén utazom tovább észak felé, egy hasonlóan népes, jelentős pakisztáni városba, Sukkurba.

Mintegy 220 – 230 kilométerre északnyugatra van Hyababadtól Sehwan, de ez a város az Indus jobb partján fekszik. Sehwantól további 250 kilométert kell megtenni Sukkurig.

Sukkur Sindh tartomány harmadik legnagyobb és legnépesebb városa /Karachi és Hyababad után/, s a többi városhoz hasonlóan körzeti központ. Maga a körzet az Indus jobb partján terül el.

A város nevének eredete az arab Saqar szóból eredeztethető, ami „erős, hevesre” fordítható. Az arab invázió idején a hódítók szélsőséges időjárást tapasztaltak, forrót és hideget egyaránt, s ezt nevezték Saqarnak, szélsőségesnek.

Létezik Sukkurnak olyan fordítása is, mint a folyó ajándéka. Az Indus ebbéli szerepe analóg az Egyiptomi folyami kultúra megítélésével. Egyiptom – közismerten – a Nílus ajándéka. Sukkur körzete érintkezik Indiával, annak Rajastan nevű tartományával, s az úthálózat révén a főbb pakisztáni városokkal is.

A város éghajlata kategorikusan nevezhető nyáron forrónak és párásnak, míg télen száraznak. A város népességét durván 1,5 millió főre taksálhatjuk.

Amikor i. e. 326-ban, amikor a makedón Nagy Sándor elfoglalta e területeket, Sukkur közelében egy Alor, vagy Aror nevű település állt, ami az akkori regionális helyi hatalom fővárosa volt. A több mint 2000 éves város maradványai 9 kilométerre keletre találhatók Sukkurtól. A romok közelében Faiz Mahai néven 8-szögletű kő dóm található.

Ennek az ősi városnak a romjai még léteznek, s láthatók az Indus partján, Rohri nevű településtől keletebbre.

711-ben, amikor az arabok előzönlöttek Sindhet és Alsó Punjabot, az elfoglalt területeket az Omajjád kalifátus részévé tették.

A történelmi kronológiában Sukkurnak része volt nagymogul fennhatóságban, majd a Talpur Dinasztia regnálásában.

1843-ban a britek érkeztek hódítóként e területekre, /Charles James Napier tábornok vezetésével/ aki az elfoglalt területeket Brit Indiába olvasztotta.

Az 1947-es függetlenséget, illetve népszavazást milliós lakosság-mozgás követett.

Muszlimok ezrei költöztek Indiából Sindh tartományba, míg a korábban itt lakó hinduk Indiába menekültek a megtorlások, lincselések elől.

Sukkur mai 1,5 milliós népességének 96%-a muzulmán, /döntően szunniták./ A tartomány etnikailag is sokszínű, bár 75%-uk sindhi-nek tekinthető. A népesség 14-15%-a muhajirs. Sukkurban laknak olyan balucsi törzsek, akik már felhagytak a nomadizálással, letelepedtek. Sukkur városának számos egyeteme, főiskolája van. Pl: Sukkur Medical College, Government Islamia Science College, Degree Science College, Pano Akil, Islamia Arts, Commerce College, Agha Nizamuddin Girls Degree College, stb.

Sukkur kapcsán feltétlenül említést kell tennem arról a világviszonylatban is számottevő dúzzasztógát-rendszerről az Induson, amely a világ egyik legnagyobb öntözőrendszerét üzemelteti.

A dúzzasztórendszer építése/munkálatai 1923-ban kezdődtek, s – közel 10 évvel később – 1932 januárjában fejeződtek be. A gát több kilométer hosszúságban létesült, az ún. Ayub gát építészetileg is szép. A gátrendszer vízkészlete fél magyarországnyi /cca. 40 ezer km²/ terület öntözésére képes! A Sukkur dúzzasztó-rendszer közelében Guddu dúzzasztómű Jacobabad, Larkana, Sukkur vidékét látja el vízzel Sindh-ben, valamint Nashirabad körzetének öntözését biztosítja Beludzsisztánban.

Sukkur helyzeténél fogva Pakisztán fontos agrár-régiója, öntözött földjein gyakorlatilag minden megerem. Erre az agrár-háttérre könnyűipar, élelmiszer feldolgozás épült, ami napjainkra számos modern ágazattal /gyógyszergyártás, óra összeszerelés, elektronikus eszközök, játékok készítése stb/. egészül ki.

Sukkurban látható Masum Shah minaretje, az iszlám építészet formajegyével, díszítésével. Siremlékei közül Shah Khair úr Dinh Jilani iskola-alapító szent sirja ajánlott megtekintésre.

/106. fotó: Jamia mecset Sukkur/

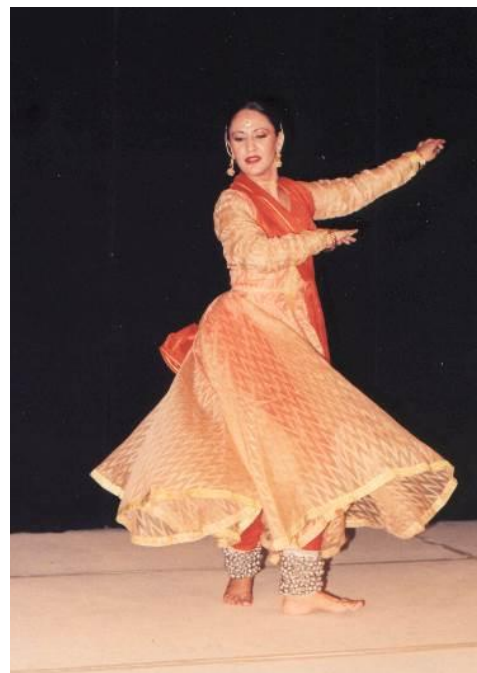

Az Indus folyón átívelő hidak képe – a fentebb említett gát és duzzasztórendszer hatására itt már igen széles az Indus folyó –elválaszthatatlanul hozzátartozik Sukkur városképéhez.

/107. fotó: Az Indus hídjának esti kivilágításban Sukkurnál/

/108. fotók: Klasszikus tánc Pakisztánból/

Megemlíteném az Indus legnagyobb szigeteként Bhukkur-t, 0,24 km² területen, a delta közelében. A szigeten egy várrom is látható.

Sindh tartományhoz tartozik az ún. Rann of Kutch. /A szó jelentése: Sós mocsár/, az indiai Kathiavár félszigettől északnyugatra, az Indus deltavidékén. Létezik Nagy és Kis Sós mocsár. A monszun szabályozza a vízzel elöntött területek nagyságát. A geológiai vizsgálatok jelentős földgáz-tartalékot igazoltak a térségben, s a pakisztáni – indiai határ is kettéosztja a térséget. A sós mocsár a vízi vadvilág paradicsoma, számos ritka állatfaj otthona. /13 pacsirta-faj, az indiai vadszamar, sivatagi róka, arany sakál stb./ él itt.

Rann of Kutch szerepel az UNESCO Világörökség tervezett jövőbeni helyszínei között.

/109. fotó: Éjszakai tájkép valahol Pakisztánban/

Az Indus mási partjára érve –szemben Sukkurral – található egy ősi település, Rohri, keletebbre tőle, mintegy 8 kilométerre Aror romjai láthatók. Rohriban az egyik érdekesség a Hét Hajadon /Szűz síremléke. Hét gyönyörű hajadon, - a legenda szerint – szüzességi fogadalmat tett, hogy férfiak tekintete nem érintheti őket. Amikor a közelben uralkodó bahawalpuri emírnek tudomására jutott a leányok szépsége, magáénak akarta őket, fogadalmuk ellenére. Mivel a leányok nem akartak az emír ágyasai lenni, ekkor, – a monda szerint – egy kisebb földrengés nyomán megnyílt a Föld, s a hajadonok örökre eltűntek. E mítosz nyomán született a síremlékük Rohriban, s valószínűsíthető, hogy a hálás utókor vallásos elkötelezettségüknek, kitartásuknak is fejet hajtott a síremlékkel.

A másik látványosság Rohriban bizonyos szúfi szentnek, War Mubaraknak az ereklyéit őrző templom. Aranyból, drágakövekből kirakott ereklye-tartóban őrzik a szent testrészeit. Az ereklyét őrző templomot Kalhoró sah építtette. Ő a Talpur Dinasztia megalapítója.

A tartomány délkeleti része sivatagos vidék, a Thar sivatag Pakisztánba átnyúló része. Mirpurkhas, Tharparkhar, Umerkot térsége gazdag állatvilágot vallhat magáénak, s a térségben jelentős hindu kisebbség él.